

Zaklada prof. dr. Marijan Hanžeković

Smičiklasova 21, 10000 Zagreb, tel: 01/4819 363

<http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr>

e-mail: Zaklada.Hanzekovic@ijf.hr

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

DOBITNICI NAGRADE ZAKLADE HANŽEKOVIĆ PREDSTAVILI NAGRAĐENI RAD O FISKALNOJ KONSOLIDACIJI

Najvažniji rezultati analize su:

- Na prihodnoj strani proračuna naj snažniji je utjecaj poreza na dohodak i poreza na dobit gdje 1 kuna njihovog povećanja dovodi do smanjenja BDP-a za 0,2 kune i obratno
- 1 kuna povećanja indirektnih poreza i zdravstvenih doprinosa smanjuje BDP za 0,1 kunu i obratno
- Na rashodnoj strani proračuna, 1 kuna povećanja plaća u javnom sektoru povećava BDP za 1,3 kune, 1 kuna povećanja javnih investicija povećava BDP za 0,7 kuna, dok 1 kuna intermedijarne potrošnje povećava BDP za 0,6 kuna i obratno
- Povećanje socijalnih naknada za 1 kunu povećava BDP za 0,3 kuna, dok povećanje subvencija za 1 kunu povećava BDP za 0,1 kunu i obratno

Zagreb, 15. siječnja 2021. – Zaklada prof. dr. Marijan Hanžeković dodijelila je nagradu za najbolji znanstveni rad u 2020. godini **Milanu Deskar-Škrbiću** i **Darjanu Milutinoviću** iz Hrvatske narodne banke za rad **Dizajn paketa fiskalne konsolidacije i modelski pristup procjeni fiskalnih multiplikatora u Hrvatskoj**. Deskar-Škrbić i Milutinović predstavili su danas nagrađeni rad u kojem su pokušali doprinijeti razumijevanju makroekonomskih učinaka fiskalnih konsolidacija na primjeru konsolidacije koju je Hrvatska provela od 2014. do 2016. za vrijeme Procedure pri prekomjernom deficitu (EDP). Tom najvećom konsolidacijskom epizodom u hrvatskoj ekonomskoj povijesti, javne su financije konačno vraćene na održivu putanju.

Za ocjenu makroekonomskih učinaka EDP-a Deskar-Škrbić i Milutinović razvili su mali polustrukturalni makro-fiskalni model hrvatskog gospodarstva, s visoko raščlanjenim fiskalnim sektorom. Tim modelom je moguće ocijeniti učinak različitih fiskalnih instrumenata (prihodnih i rashodnih stavki proračuna) na hrvatsko gospodarstvo te izračunati tzv. dezagregirane fiskalne multiplikatore koji pokazuju za koliko kuna se promijeni BDP ako se pojedina komponenta prihoda ili rashoda proračuna promijeni za jednu kunu.

Riječ je o prvim izračunima fiskalnih multiplikatora utemeljenim na modelskom pristupu u domaćoj literaturi.

„Naši rezultati izračuna dezagregiranih fiskalnih multiplikatora u skladu su s relevantnom literaturom i karakteristikama hrvatskog gospodarstva. Kod mjera na prihodnoj strani proračuna naj snažniji je utjecaj poreza na dohodak i poreza na dobit gdje 1 kuna njihovog povećanja dovodi do smanjenja BDP-a za 0,2 kune i obratno“, kazali su Deskar-Škrbić i Milutinović.

Zaklada prof. dr. Marijan Hanžeković

Smičiklasova 21, 10000 Zagreb, tel: 01/4819 363

<http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr>

e-mail: Zaklada.Hanzekovic@ijf.hr

Dodali su kako je nešto slabiji učinak indirektnih poreza i zdravstvenih doprinosa gdje 1 kuna povećanja navedenih prihoda smanjuje BDP za 0,1 kunu i obratno.

Što se tiče mjera na rashodnoj strani proračuna, 1 kuna povećanja plaća u javnom sektoru poveća BDP za 1,3 kune,¹ 1 kuna povećanja javnih investicija povećava BDP za 0,7 kuna, dok 1 kuna intermedijarne potrošnje povećava BDP za 0,6 kuna i obratno.

Nešto je slabiji utjecaj socijalnih naknada čije povećanje za 1 kunu povećava BDP za 0,3 kuna, te subvencija gdje jedna kuna povećanja povećava BDP za 0,1 kunu i obratno.

Navedeni rezultati su pokazali da direktni porezi značajnije utječu na gospodarstvo od indirektnih, dok na strani rashoda komponente koje direktno ulaze u obračun BDP-a (intermedijarna potrošnja, masa plaća i investicije) imaju veći učinak na gospodarstvo od onih koje ne ulaze u obračun BDP-a (socijalne naknade).

Deskar-Škrbić i Milutinović smatraju da se zbog relativno malih fiskalnih multiplikatora mjere na prihodnoj strani proračuna ne bi trebale mijenjati, dok bi se na strani rashoda nositelji politike trebali više osloniti na smanjivanje subvencija i kapitalnih transfera nego na smanjivanje javnih investicija i plaća u javnom sektoru.

„Rezultati modelske evaluacije ovog hipotetičkog scenarija pokazali su da bi primjena *growth-friendly* konsolidacijskog paketa bila dala bolje rezultate od provedenog EDP paketa; Hrvatska bi bila izašla godinu dana ranije iz recesije te bi u istom razdoblju ostvarila nešto više stope rasta BDP-a, uz još značajnije poboljšanje fiskalnih pokazatelja. Naši rezultati upućuju kako nositelji fiskalne politike ne smiju zaboraviti tzv. 'neugodnu fiskalnu aritmetiku' koja pokazuje da neadekvatan izbor fiskalnih instrumenata u paketima fiskalne konsolidacije može ugroziti ostvarivanje postavljenih fiskalnih ciljeva zbog negativnih učinaka fiskalne konsolidacije na rast gospodarstva“, kazali su nagrađeni analitičari.

Upozorili su kako u ekstremnom slučaju neadekvatan izbor fiskalnih instrumenata može dovesti i do scenarija u kojem i nakon primjene mjera fiskalne konsolidacije udio javnog duga u BDP-u raste umjesto da se smanjuje. Zato je za nositelje fiskalne politike u Hrvatskoj važno u budućnosti voditi više računa o ekonomskim učincima mjera fiskalne konsolidacije.

Konačno, u jeku COVID-19 krize koja je uzrokovala iznimna povećanja deficita i javnog duga, prikazani rezultati mogu pomoći pri dizajnu paketa fiskalnog stimulansa koji bi podupro snažniji gospodarski oporavak i/ili paketa fiskalne konsolidacije u srednjem roku, koja će biti nužna kako bi se omjer javnog duga i BDP-a vratio na održivu putanju.

¹ Rezultat vezan uz veličinu multiplikatora mase plaća potrebno je tumačiti s dozom opreza budući da zbog ograničenosti podataka u modelu nije bilo moguće procijeniti promjenu deflatora plaća.

Zaklada prof. dr. Marijan Hanžeković

Smičiklasova 21, 10000 Zagreb, tel: 01/4819 363

<http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr>

e-mail: Zaklada.Hanzekovic@ijf.hr

O Zakladi prof. dr. Marijan Hanžeković

Zaklada "Prof. dr. Marijan Hanžeković" osnovana je u spomen na prof. dr. Marijana Hanžekovića. Osim njegovanja uspomene na prof. dr. Marijana Hanžekovića, cilj Zaklade je promicanje financijske znanosti te poticanje znanstvenika i stručnjaka, posebice mladih, da se bave tom znanstvenom disciplinom.

Prof. dr. Marijan Hanžeković, pravnik i ekonomist te profesor književnosti i jezika, bavio se gotovo svim područjima ekonomije, osobito financijama, fiskalnim i monetarnim sustavom, bankarstvom, vrijednosnim papirima i burzama. Rođen je 1915. godine u Slavonskoj Požegi, a umro je 1993. u Zagrebu. Objavio je brojne znanstvene i stručne radove u zemlji i inozemstvu. U povijesti će ostati zabilježen kao prvi hrvatski ministar financija, a brojni naraštaji studenata ekonomije sjećat će ga se kao izuzetno zanimljivog predavača financijskih predmeta. Opsežna biografija i izbor iz njegovih radova objavljeni su u časopisu *Financijska praksa*, 18 (3), 1994, 173-358.